

# SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.  
V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.  
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.  
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.  
Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.  
Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 286.

V Ljubljani, v sredo 15. decembra 1886.

Letnik XIV.

## Verska šola na Tiroljih.

Naši vrli zavezniki v državnem zboru, tirolski poštenjaki, kar jih je namreč v konservativnem taboru, so se dolgo časa poganjali za odpravo sedanjih liberalnih šol iz njihove domovine in za vpeljavo verske, prave katoliške šole, kakor so jih imeli pred vpeljavo sedanje liberalne šolske postave. Mnogo se je moralo govoriti v državnem zboru; kolikrat je le msgr. Greuter moral o tem govoriti v državnem zboru; koliko se je pisalo po nemških konservativnih listih in vendar so vrli Tirolci imeli jako malo nade, da bi se jim goreča želja po katoliški šoli, kakoršna se edino prilega vnetim katolikom na Tiroljih, že tako hitro spolnila.

Dné 9. t. m., kedar so se po vsi državi pričeli deželni zbori, došel je tirolskemu cesarskemu namestniku, baronu Widmannu, telegram iz cesarske kabinetne pisarne, ki ga pooblašča Tirolcem povedati, da jim je presvitli cesar njih najbolj goreče želje spolnil ter se bodo takoj pričele obravnave, da se dosedaj veljavna šolska postava za Tirole predela.

Kakor je tirolska pokrajina sedaj še verna in katoliška, prav tako brezverna bi bila postala, če bi bila obdržala brezversko šolo, katero so ji liberalci vsilili. Kdor ima šolo, tisti je navadno tudi gospodar v deželi! To so Tirolci že zdavnej spoznali in prav so imeli, da so si tako vstrajno prizadevali odpraviti iz dežele šolo, ki bi jim bila sčasoma vničila staro poštenost, po kateri Tirolci na daleč slovó.

Lepe lastnosti, ki jih imajo Tirolci, osebna poštenost, gorečnost za katoliško vero in zvestoba za Avstrijo in cesarsko hišo, vse to je sad prejšnje katoliške šole, prejšnje katoliške izgoje! Tirolci so večinoma Nemci (le na jugu je nekaj italijanskega plemena), a nemških Tirolcev nisi še nikdar slišal, da bi se bili navduševali za nemškega cesarja, za Bismarka, in za veliko Nemčijo! Nemški Tirolci so zadovoljni, da so pod varnim zavetjem avstrijskega orla in si nikakor ne želé priti pod peruti pruskega ali veliko-nemškega. Da nam bo pa to lepo in neprecenljivo lastnost mogoče še bolje oceniti, oglejmo si še druge Nemce v Avstriji, one namreč, ki pre-

bivajo po severnih Čedah. Le-ti ne opusté nobene prilike, da ne bi poškilili preko meje v „rajh“ pruskega veličastva; le-ti ne prezrejo nobene prilike, da ne bi napijali navdušenih zdravic ob črno-rudeče-rumenih vihrajočih zastavah nemškemu cesarju in Bismarku; da ne bi zatrjevali, kako da jih veže vroča ljubezen z veliko nemško državo; kako da je močna vez, ki jih bo skupaj držala, dokler se konečno ne združijo! V tej meri pa psujejo Avstrijo, jo grdiyo tako nesramno, da se že Nemcem preveč zdi. Takih izdajalcev je pa mnogo še po drugod, n. pr. v naši bližini, v zeleni Štajarski (Bog hotel, da bi na Kranjskem nobenega ne bilo!) pa tudi v bližini cesarske prestolnice in v prestolnici sami, da, celó v državnem zboru; kjer bi imeli sedeti vneti zaščitniki Avstrije, sedijo njeni — izdajalci.

Vidite, taki so Nemci po severnih Čedah in drugih avstrijskih deželah! Sedaj jih pa primerite s Tirolci, ki so tudi Nemci, razven Tridentinskega, in takoj se Vam bo pokazala tukaj verna udanost cesarski hiši, ljubezen do Avstrije in zvesto katoličanstvo, ondi pa korak na korak nič kot veleizdajstvo na veleizdajstvo. Od kod ta razloček? Od izgoje! Tirolci so bili izgojeni v verski šoli, za to so zvesti državljani in kristijani; česki in drugi Nemci vrgli so katoličanstvo za vrata, z njim vred zgubili so pa tudi vse tiste lepe lastnosti, ki so vsakemu državljanu potrebne, če hoče res pošten državljan biti, na katerega se smé država ob času nevarnosti zanašati.

To je toraj razloček med narodom, ki je vzrastel na katoliškem in med onim, ki ga je izgojil liberalizem na brezverskem stališču. Kjer ni vere v Boga, ondi naj je tudi cesar ne išče, naj je tudi očetnjava ne išče; kajti oba bi je zastoj iskala. Če bi sploh kaj našla, bi tisto ne bila trdna neomahljiva vera in zvestoba, temveč le nekaj navideznega, ki bi se ob prvi nevarnosti kot megla pred solnčnimi žarki zgubilo. Tirolci so to spoznali prvi, za to so neprestano prosili za versko šolo, dobro vedoč, da je ta za obstanek naroda in države potrebna. Presvitli cesar jo je sedaj dovolil prav iz enakega prepričanja. Verska šola je, ki si je postavila načelo: „Vse za vero, dom in cesarja!“ Tega načela držali so se vrli Tirolci do sedaj kakor

čudotvornega pomočka in prav so imeli. Zato so se pa tudi vračali zmagovalni iz krvavih bojov, kedar in kjer je bilo treba prijeti za puško na obrambo ljube Avstrije. Naj tudi v bodoče verska šola ondi tako lep sad donaša, kakor ga je svoje dni in lahko rečemo, da Avstriji na zapadu, kjer vrli Tirolci prebivajo, ni treba mnogo trdnjav. Ima jih zadosti v zvestih Tirolcih samih, za kar se naj pa samo verski izgoji zahvali!

Vse to bodi danes le sploh rečeno. Kar nova šolska postava v okviru državne šolske postave, kakor pravi cesarski namestnik Widmann, obeta, hočemo po priliki drugikrat oceniti ter tudi dostaviti, česa se smejo Tirolci od predelane šolske postave nadjati in tudi, kako drugi časniki nove, Tirolcem podelene, šolske postave ocenjujejo.

## Politični pregled.

V Ljubljani, 15. decembra.

### Notranje dežele.

**Vbogi Rieger!** Kaj bo z njim!! Na Ruskem so ga obsodili. V slovanskem dobrodelnem komiteju v Petrogradu razpravljaj je profesor Lamansky politiko avstrijskih konservativnih Slovanov in se je pri tej priliki Riegerju v lase spravil. Najprvo je obsojal sedanjo politiko avstrijskih konservativnih Slovanov, ker ni prav nič ruska, potem je pa Riegerju očital, da je preveč avstrijsk in preveč katolišk, kakor da bi mu Rusija mogla kaj prida zaupati. Vsemu temu, pravi Lamansky, vzrok je Riegerjeva žena, ki mu pot kaže, kako da naj mož hodi. Lamanskega obsodba Riegerju menda ne bo novih sivih las v glavo stavila, pač pa se je Rieger prej ko ne pomilovalno nasmehnil, kedar so mu besede imenovanega profesorja na ušesa prišla, češ: Lamansky, počakaj, da dobite tudi pri vas ustavo, potem se le boš imel zadosti skušnje in sposobnosti mojo politiko kot rojenega katolika, Avstrijana in Slovana presojati. Dr. Rieger se za svoje katoličanstvo nima še le svoji ženi, ki je po vseh krogih jako spoštovana gospá, zahvaljevati, temveč svojemu rojstvu in svojim starišem, da so ga dobro katoliško izgojili. Rieger je dalje voditelj naroda, ki je v veliki večini katoliške vere. Kako pa bi se vjemalo,

## LISTEK.

### Notranja delavnost Katarine II.

Po Solovjevu in drugih spisal J. Steklasa.

(Dalje.)

#### 10. Zadeve cerkvene in duhovne.

Za Katarine II. je bila še le izvedena misel Petra Velikega ob odvzetji cerkvenega imetka. Zato je zapovedala carica urediti posebno komisijo iz duhovnih in posvetnih članov pod lastnim svojim nadzorom. V novembru leta 1762 je bilo komisiji dano napotilo, v katerem se med ostalim govori: „Štiri-deset let je že minulo, kar je Peter Veliki sestavil duhovni red ter sprejel vanj taka pravila, ktera bi v prostem našem narodu po dobro odgojenih in podučenih duhovnih utrla pot do poboljšanja navov. Ali na našo žalost vidimo, da je že toliko let minulo, a narod je ostal vedno še v isti nevednosti.“ Proti koncu leta 1763 so bili v komisiji sestavljeni opisi vseh cerkvenih samostanskih in arhierejskih

posestev, potem broj kmetov in količina dohodkov; bilo pa je kmetov 910.866, med drugimi jih je imela Trojicka Laora več nego 120.000, Kirilov Bjelozerski samostan pa blizo 35.000 duš.

Sklenjeno je bilo, vsa ta posestva vzeti duhovni sodniji ter izročiti tako zvani kolegiji ekonomije, ktera je morala pobirati od vsakega kmeta 1 rubel 50 kopejk na leto; od le te kolegije ekonomije proizhaja še zdaj rabljeno ime „ekonomičeski krestjan (kmet).“ Za samostane in arhierejska stanovanja, ki so bila razdeljena na tri razrede, za slabe cerkve in za činovnike sinodalne sodnije, so bile odmerjene svote; kar je pa od tega proračuna ostalo, namenjeno je bilo za vzdrževanje duhovnih učilišč, invalidnih hiš, bolnic. Svetno duhovenstvo je bilo oproščeno davka v denarjih za duhovne šole. Doslužene vojnike je bilo zabranjeno pošiljati v samostane na vzdrževanje, ampak so jim bila za prebivanje naznačena pokrajinska mesta ter pokojnina iz gospodarskih dohodkov.

Zedinjenje zapadnih ruskih oblastij vsled treh delitev Poljske je bil važen dogodjaj v povesti ruske

cerkve. Unijati so se začeli trumoma vračati v staro pravoslavlje. Poljaki, ki se niso mogli temu vpreti s silo, so trdili, da zedinjenje z rusko državo ne bode trajno, in da se bodo zapadne ruske oblasti zopet k Poljski povrnil; ali pravoslavno cerkveno predstojništvo se je trudilo razpršiti le-ta premarnovanja, ter mirilo prebivalce, da ne bodo trpeli nobenih neugodnosti zaradi prestopa k veri prednikov svojih in da se ne bodo nič več s Poljsko združili. V dveh letih, od 1794 do 1796, je več kakor poldrugi milijon unijatov pristopilo k pravoslavlju.

#### 11. Zadeve razkolne.

Po nazorih, izraženih v zakonu o verski strpljivosti, rabile so se blage mere proti razkolnikom; oni, ki niso bili protivni pravoslavni cerkvi, so bili pripravi sprejemati duhovne, ali so želeli samo ostati pri starih obredih in starotiskanih knjigah, le tim je bilo dovoljeno imeti svoje cerkve. Posebna razkolniška pisarna je bila zaprta, ter bilo naloženo, da se ima z razkolniki pravično po postavah ravnati. L. 1782 so bili razkolniki oslobojeni

če bi voditelj ne imel tistega verskega prepričanja, kakor narod, kteremu je na čelu! Da je pa njegova politika avstrijska in slovanska, ne pa ruska, no, to je pa vendar samo po sebi umevno. Saj se je mož vendar s svojim narodom vred v Avstriji rodil in ne na Ruskem. Kako bi se toraj ne držal avstrijsko-slovanske politike? Naj nam kdo pojasni, če misli, da bi bilo bolj častno za Riegerja, ko bi on srečnih časov za avstrijske Slované od peketanja kozaških konj po Dunajskem tlaku pričakoval, kakor pa če jih pričakuje od pravičnosti avstrijskega vladarja. Mi mislimo da ne! In tako mislijo gotovo vsi konservativni katoličani, naj že stanujejo na Slovenskem, Hrvaškem, na Českem ali pa v Galiciji!

V češkem deželnem zboru imeli so v četrtri seji dne 13. t. m. na dnevnem redu učiteljske plače in nasvete, kako bi se tiste zboljšati dale. Posebno toplo se je za zboljšanje učiteljskih plač potezala nemško-liberalna stranka, v imenu ktere je govoril poslanec dr. Nitsche. Resnica je, da so na Českem ravno učitelji v primeri z drugimi deželami jako slabo plačani. Učiteljstvo je razdeljeno v štiri razrede glede plače in imajo vpeljane tudi še podučitelje, kterih je 1200 po 350 goldinarjev na leto. Število učiteljev v IV. plačilnem razredu znaša 4105 mož, v III. več nego 4000. Obojih plače so tako pičle, da revež sam težko živi; na ustanovitev družine mu pa niti misliti ni, če neče, da bo morala žena delati, kakor dekla, če bi hotla družino po svojem stanu izrediti. Milo se mora pač storiti češkemu učitelju, če vidi razne uradne služabnike, kakor so beriči in pismočosi, ki si na mesec po 70 pa tudi še več goldinarjev zaslužijo, on, učitelj naroda pa v IV. razredu komaj vbozih 30 do 40 goldinarjev skupaj spravi, ali pa še ne. Tudi narodni poslanci so sprevideli, da se tu mora kaj storiti, toda boj se, da letos še ne bo mogoče učiteljem boljše potoce dati za praznike, kajti povišanje plač v tem smislu, da bi se kaj poznalo, bi stalo blizo 500.000 goldinarjev. Ta svota za bogato češko deželo ni taka, da bi je ne mogla vstrpeti, toda pripravljene še nima. Na vsak način pa se bo še v teku leta nekaj zgoditi moralo, kar bo dalo učiteljem boljšo bodočnost. Sicer naj se pa češki učitelji le liberalcem zahvalijo, da imajo tako pičlo plačo, ker oni so jim jo o svojem času določili. Da se sedaj za nje potegujejo, so razni vzroki, pa prave ljubezni med temi iščeš zastoj.

V deželnem zboru Koroškem nabralo se je kakih 100 peticij za vpeljavo političnega dovoljenja pri sklepanji zakona oziroma za omejitev proste ženitve. Poslanec Rainer je nasvetoval vpeljavo samostalne deželne naklade na porabo žganih pijač.

V gorenje-avstrijskem deželnem zboru nahaja se med drugimi predlogi tudi sporočilo deželne odbora, kako naj bi se predelala deželna šolska postava, da bo ugajala deželnim potrebam.

V šlezjskem deželnem zboru pečali se bodo letos največ s preosnovo volilnega reda pri volitvah v cestne odseke, kakor tudi s preosnovo volilnega reda pri občinskih volitvah v okrajni šolski svet, dalje o volilni pravici petakarjev pri volitvah v deželni zbor.

V Moravskem deželnem zboru razdelilo se je sporočilo o ondašnjem ljudskem šolstvu v dobi od 1. avgusta 1883 do 31. julija 1886. Konec julija letos imela je Moravska 2107 šol z 4149 razredi, v te je hodilo 358.348 otrok. Šolstvo se je pomnožilo za 76 šol ali za 365 razredov. Nemških šol je 627, čeških 1459, mešanih 21. Od leta 1883 se je število nemških šol pomnožilo za 29, čeških pa za 75. Mešanih je pa 28 manj, kakor do leta 1883. Posebno pozornost obračajo Moravci na ustanovitev meščanskih šol, kterih imajo do sedaj že 51. Razširilo se je v poslednji dobi 60 nemških in 177 čeških šol, skrbilo pa 6 nemških in 4 češke šole. Učiteljstva je bilo 4811 oseb. Po tem soditi, stališče Slovanov po Moravi ni tako slabo, kakor se dostikrat čuje in bo še vedno boljše, kedar današnji rod doraste.

## Vnanje države.

Kalnokyjev prijazen sprejem bolgarske deputacije in še bolj prijazen nagovor je na Ruskem že zopet v sršenov meh dregnil. Radikalni listi kar od kraja kričé, da je to znamenje očitnega sovraštva, pri kterem nehajo diplomatične razprave in začno puške govoriti. Nasprotje, pravijo ti listi, med Avstrijo in Rusijo je od dne do dne večje, in se po mislih „Nov. Vremja“ ne bo dalo drugače poravnati, kakor na bojnem polju. Zarad tega pa ni še potreba, da bi se morali tudi Rusi in Nemci spreti. Oslabela trocarska zveza mora se umakniti kaki novi zvezi med Rusi in Nemci, ki bo porok, da Nemčija ne želi in ne namerava Rusom slabega, če bi se Avstrija in Anglija pobratili. Kedar se bote Avstrija in Rusija sprijeli, pravi „Nov. Vremja“ dalje, tedaj bo Avstriji predla na vse strani. Če bo tepena, gorje ji, če nas pa premaga, je pa tudi ne bo nihče zavidal, kajti napravila si bo s tem sovražnika nespravljivega, ki bo noč in dan na osvetlo mislil. Ta vedni sovražnik ji bomo mi. — Počakajmo. Tudi na Ruskem se jed ne povziva tako vroča, kakor se kuha, če tudi imajo Rusi jako navdušene zaveznike med jugoslovanskimi radikali in liberalci. Rističeva stranka na Srbskem ravnokar na ves glas zahteva, da naj Rusija Avstrijo napade in pretepe, ter Jugoslovane oprosti. Rističev organ „Ustavnost“ si to tako lahko predstavlja, kakor bi ne bilo treba družega, kakor Kozakom le preko meje v deželo vdariti, nekoliko po Dunajskem tlaku poceptati in Jugoslovani bi bili rešeni!

Kako je ruski car razburjen, vedó pripovedovati vsi časniki. Pa tudi ni čuda, če je ruski car čedalje huje razburjen in če v vsakem svojem služabniku, naj že bo baron ali „mužik“, nihilista vidi, ki mu po življenji streže. Car Aleksander je v resnici na vse strani od nihilistov obdan in popolnoma v njihovih rokah in je tako rekoč njegovo življenje le še od trenutka odvisno, kedar se jim bo umestno zdelo, poslati ga na oni svet. Nihilisti znali so se pritihtapiti celó v najbližnjo okolico carovo. Celó v njegov kabinet jim je že pot odprta. Nedavno našel je namreč car na svoji mizi neko pismo nihilistskega odbora, v kterem nihilisti zahtevajo ustavo. Car je takoj na rob dotičnega pisma zapisal, da naj se skliče državni svet, in da naj se napravi načrt ustave. Pismo je kmalo na to s carove mize zginilo, kam, ni težko uganiti. Šlo je namreč zopet tje kaj, od koder je prišlo, v tabor „Narodnaje volje“, kakor se namreč izvrševalni odbor nihilistov imenuje. Pismo je v resnici toliko vplivalo na cara, da je sklical državni svet in je Pobjedonoscevu naročil načrt ustave izdelati. Pobjedonoscev je nasvetoval, da naj bi se ustanovil državni zbor, kteri naj bi se vsako leto v Moskvi shajal. Rusija se s čedalje večjimi koraki od absolutizma oddaljuje in se bo ustavnosti težko vbrnila. Naj bi bila ta le saj pametna in naj bi se ne izvrševala po silovitim načinu.

Turškemu zastopniku Gadbanu paši se je 12. t. m. v Sofiji nekaj primerilo, kar ga bo precej veliko stalo, najmanj pa njegovo sedanje mesto kot turški zastopnik pri bolgarski vladi. Gadban paša razvija v najnovejšem času po Kaulbarsovem odhodu iz Bolgarije prav očitno Kaulbarsovo predrznost in nagajivost. 12. t. m. prinesel je bolgarski vladi depesho velikega vezirja, kteri je v sultanovem imenu Bolgarom sporočal, da, če hočejo sebi in deželi dobro, naj za božjo voljo ne zametujejo Mingrelčeve kandidature. Na to je prišel še večkrat k Načeviču in ga je ustmeno obdelaval. Ko odide z opazko, da se bo morda še enkrat oglasil, naročil je Načevič svojemu slugi, da če Turek res še enkrat pride, naj le reče, da ga ni doma. Gadban res pride in sluga mu tako sporoči. Turek pa ni verjel in je hotel kljub temu k bolgarskemu ministru, kar mu je pa sluga s silo zabrazil. To je Turka tako vjezilo, da je ondi na mestu nepopisljivo grdo opsoval slugo, ministra Načeviča, vso sedanjo vlado in sploh vse druge zastopnike evropskih velesil, na kar je odšel.

Da je zarad tega v Sofiji med zastopniki velika nevolja, je popolnoma umevno. Gadban se pa že na pot pripravljaja.

Na Grškem so imeli 13. t. m. v Atenah velik narodni praznik. Oklicali so namreč ondašnjega kraljeviča za polnoletnega. Vreme za to slavnost je bilo čudovito lepo in posebno ugodno deputacijam, ki so iz vseh krajev skupaj prihiteli. Najživahnejše so bile pozdravljene tiste, ki so prišle iz grških pokrajin, ki so še pod turškim jarmom. Ko je kraljevič prisegal, ga je zbrani narod nepopisljivo navdušeno pozdravljaj. Kralj je spregovoril narodu nekaj besedi, v kterih mu je razložil vso svojo ljubezen do Grkov in grške države, ktero se nadja povečati. Tudi sinu je v ta namen popolnoma grški izgojil. Za kraljem prijel je za besedo kraljevič. Tudi on je povdarjal, kako tesno da se čuti zjedinjenega z narodom, kteremu želi vse svoje življenje na njegovo korist posvetiti. Tudi on se nadja, da bo nade helenizma, kolikor se bo le dalo, spolnil. Da sta oba govora na grški narod silno vplivala, je verjetno; telegram pravi, da je narod oba govornika navdušeno pozdravljaj. To slavnost so posebno slovesno tudi v Belemgradu praznovali, kjer je bil v pravostolnej cerkvi slovesni „Te Deum“, kterega so se ministri in diplomatje vdeležili. Po slovesni službi božji je bil pa sprejem in častitanje pri grškem poslancu.

## Izvirni dopisi.

Iz Naklega, 14. dec. Farna cerkev sv. Petra v Naklem pri Kranji, ena najprijaznejših cerkev na Gorenjskem, znotraj in zunaj res lepa, ter okusno z vsem potrebnim preskrbljena, dobila je letos zopet nov, krasen tlak v presbiteriji, podoben tlaku v cerkvi Jezusovega sv. Srca v Ljubljani, ki velja blizo 500 gld., in nove orglje, ki so bile 14. nov. t. l. po veleč. g. kanoniku Križnarju slovesno blagoslovljene. Pri tej cerkveni slavnosti daroval je preč. g. kanonik z obilno asistenco sosednih in domačih duhovnov slovesno sv. mašo, ter vtisnil s svojim jedratim, slavnosti primernim govorom, v srca svojih poslušalcev trajni spomin.

Orglje sestavila sta gospoda Zupana iz Kamnegorice v splošno zadovoljnost. Kakor vsaka druga, ima tudi orgljarska tvrdka gg. Zupanov med svetom svoje nasprotnike, ki bi jo radi ob dobro ime, ob veljavo pripravili, ter ji eno ali drugo delo v imenovani stroki odjedli. — Kdor bi novih orgelj potreboval, ali želel stare popraviti in spopolniti, in je do sedaj dvomil o solidnosti gg. Zupanovih orgelj, naj le blagovoljno prečita oceno Nakeljskih novih orgelj v „Slovenču“ št. 284 t. l., koja izvira iz peresa vodje cerkvene glasbe, gotovo veščaka v tem oziru, gosp. Antona Foersterja, in prepričal se bo, da gospodom Zupanom z Kamnegorice ne manjka niti dobre volje, niti razuma in zmožnosti za izdelovanje dobrih in primeroma cenih cerkvenih orgelj! Ker sta konečna gospoda Zupana dobra katoličana, vrla narodnjaka in pri sestavljanji orgelj jako marljiva, delavna, ter ne zgubljata dragega časa, ju vse to le še bolj vis. č. farnim predstojništvom za imenovane dela priporoča. — Dobrega, umnega hišnega gospodarja spoznati, treba je le njegova hišna poslopja nekoliko pogledati, in kmalo veš, koliko je ura bila.

Enako, hočeš zvedeti, koliko vneme za čast Božjo ima tudi ta ali oni gospod župnik, oglej si

od dvojnega davka, ki se je od njih pobiral od Petra Velikega.

12. Mere za množenje in ohranjenje prebivalstva.

V ruski državi se je štelo prebivalcev proti koncu carevanja Katarine II. do 36 milijonov. Povečalo se je prebivalstvo po razkolnikih, ktere so zvali iz Poljske, kamor so pobegnili, in s tujci kot naseljenci. Ravno tako so upotrebljevali mere za ohranjenje njegovo. Mesto poprejšnje Petrovske medicinske kancelarije, bila je urejena l. 1768 medicinska kolegija, ktera je imela skrbeti za ohranjenje naroda s pomočjo zdravstvenih nauk, z odgojevanjem ruskih lečnikov, ranocelnikov in lekarnikov, v nadzoru za točnost lekarn; v Moskvi je bil oddelek le te kolegije. Odprte so bile tudi tovarne za kirurškično orodje. Vsako mesto je moralo imeti mestnega in ujezdnega zdravnika; ruskih zdravnikov je tedaj pomanjkovalo; zvali so jih mnogo iz Nemškega po dogovoru. Oblasti za splošni nadzor so morale uredjevati narodne bolnice ter jih nad-

zirati, pa utemeljevati zavode za neizlečive bolezni. L. 1768 je bilo uvedeno cepljenje koz; da bi dala narodu dober primer, dala si je carica postaviti koze sama sebi ter štirinajstletnemu sinu svojemu, nasledniku prestola, Pavlu Petroviču. Noben lečnik, noben duhoven se v Rusiji ni protivil cepljenju koz, kakor se je godilo na zapadu. V Petrogradu je bil prirejen posebni dom za cepljenje koz; s početka so mamili z denarnimi nagradami roditelje, da bi donašali semkaj deco svojo, pa v kratkem je bilo to sredstvo nepotrebno. L. 1772 se je začelo cepljenje koz širiti celó med sibirskimi tujci.

13. Mere za narodno odgojo.

V „Nakazu“ svojem je Katarina objavila, da je najbolje sredstvo za poboljšanje ljudi — zvesto izvrševanje odgoje in za to se imajo upotrebiti mere, da se to doseže. Pravila, po kterih je hotela vlada ravnati se gledé odgoje, so izložena v „uredbah, ki se tičejo odgoje“, sestavljena Iv. Iv. Beckim, znamenitim ustrojiteljem odgojnih zavodov v Rusiji v navedenem času. Glej, kaj se govori v teh usta-

novah: „Odstraniti praznoverje vekov, dati narodu svojemu novo odgojenje in tako rekoč, novi porod; delo je sicer jako težavno, a prava korist ostaje potomstvu. Že od zdavnej ima Rusija akademijo in razna druga učilišča, in mnogo se je potrošilo za mlade ljudi, ki so se pošiljali na nauke in umetnosti; ali malo, skoraj nobenih pravih plodov ni bilo od tega. Ako iščemo prave vzroke, ne moremo se pritožiti zarad male sposobnosti ruskega naroda za nauke in umetnosti; ampak mora se lahko dokazati, da za dosego tega niso bila prava pota izbrana, a česar je popolnoma manjkalo, na to se ni niti mislilo. Za Petra Velikega je bilo poslano mnogo dvorjanov v inozemstvo na nauke, ktere so z dobrim vspehom zvršili ter se vrnili v svojo domovino; ali tukaj, kjer jim je bil pot odprt do višjih služb in časti, niso mogli uporabiti svojega znanja. Drugi so vzeti iz prostega naroda za nauke, v kterih so sicer napredovali, pa se tudi hitro povrnili v poprejšnjo nevednost in tako se v Rusiji ni mogel razviti tretji stališ ali srednji, kakor je to bilo v ostali Evropi.

le cerkve, ki so njemu v oskrbovanje izročene, in le redko kdaj se bodeš v svoji sodbi varal! Ako obiščeš, dragi čitatelj, pri priložnosti podružniški cerkvi in farno cerkev v Naklem, porečeš po vsem, kar si v teh cerkvah videl: gosp. župnik v Naklem mora biti gotovo še mlad in za čast Božjo posebno vnet duhovnik. Drugo si popolnoma zadela, prvo pa jaz popravljam, rekoč: dotični župnik. veleč. gosp. Anton Zarnik, je sicer 84leten, častitljiv starček po telesu, po duhu in delavnosti pa še vedno mlad in čvrst, kakor hrast. Blizo 60 let že dela ter se trudi nevpogljivo veleč. gospod zlatomašnik za duševni, kakor telesni blagor njemu izročeni vernih; ni čuda, da so ga povsod v hvaležnem spominu ohranili, ter ga tudi Nakeljski duhovnjani spoštujejo, ter poslušajo v vsaki zadevi, kakor poslušajo svojega očeta dobri otroci. Bog ga živi, Bog ga nam ohrani dobrega gospoda še mnogo let v blagor cerkvi in županiji v Naklem!

**Iz Laškega okraja, 12. decembra.** (Smrt. — Nedeljski lov.) Znan pivovar na Laškem, J. Larisch, je pretečen četrtek umrl. 26krat zaporedoma ga je božjast strla. Njegova tovarna je prišla v roke slovenske, gosp. Kučec iz Žavca jo je kupil, otvoril je tovarno s službo božjo.

Od Laškega lovca, ki je nalašč v Celji dva človeka zaporedoma vstrelil, pravijo, da je tudi svojo mater ob življenje spravil, in bil zaradi tega dalje časa zaprt. Če je to res, kako pa zamorejo potem takega nevarnega človeka v službo vzeti, ter mu puško v roke dati? Dalje se vpraša, je li prav, da se dopušča ob nedeljah lovcem v celih trumah z mnogimi psi, kar veliko vrišča in hrupa prizadeva, na lov hoditi? Laški lovci, kakor slišimo, tega nikoli ne napravljajo, pač pa Hrastniški in Celjski. Grozovito hudodelstvo je bil žalosten konec nedeljskega lova.

## Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

VIII. Gospod zbornični svetnik Ivan Baumgartner poroča o dopisu Dunajske trgovinske in obrtne zbornice, ktera naznanja, da jej je gremij trgovcev na Dunaji predložil v prepisu vlogo, ktero je poslal na c. kr. nižjeavstrijsko namestništvo gledé tega, da se veliko število neprotokoliranih trgovcev in obrtnikov na svojih firmah, kakor tudi pri podpisih poslužuje okrajšan, ktere imajo v mnogih slučajih samo namen, da upnike in kupovalce zmotijo in zvedejo.

Gremij povdarja v tej vlogi, kako zelo bi bilo v interesu varnosti prometa potrebno, da o nekterih stvarih, tičočih se poslovanja kake osebe, v kolikor možno velikem obsegu zve občinstvo in kako zelo treba sredstev, s kterimi bi se vsak čas zanesljivo moglo zvedeti, ktere osebe so prav za prav obvezane, ktere jamčijo iz že sklenjene kupčije in one, ki se ima še le skleniti. Pri protokoliranih tvrdkah (firmah) se tej potrebi ugodí s propisi trgovinskega registra; gledé drugih obrtnikov so določila obrtnega reda (§§ 44 in 49) merodajna, po kterih se morajo na svojih stalnih prodajalnicah ali stanovanjih posluževati primerne vnaneje zaznamenanja ter se storijo krive prestopka, če pri svojih podpisih ne rabijo popolnega imena in priimka. V resnici pa je, kakor gremij dalje omenja, znatno število trgovcev in obrtnikov, kteri se, ne da bi bili protokolirani, poslužujejo okrajšan pri svojih firmah kakor tudi podpisih; s takim postopanjem pa se interesi trgovca in občinstva večkrat občutljivo oškodujejo, kajti v pre mnogih slučajih spozná upnik nasproti takim trgovcem še le prepozno, da nima opravičiti s trgovcem, marveč z njegovo ženo ali hčerjo.

Dunajska trgovinska in obrtna zbornica se je vsled tega obrnila do vis. c. kr. trgovinskega ministerstva s prošnjo, naj izvoli storiti potrebne korake, da se natančno izreče dolžnost, da morajo neprotokolirani obrtovalci, ime in priimek popolno in neokrajšano brez vsakega dostavka, do kterega imajo le protokolirane firme pravico, rabiti pri svojih podpisih in pri napisih na prodajalnicah; to prepoved naj obrtnova oblastva primerno razglasijo in izvršujejo. Ravno tako obrnila se je Dunajska trgovinska zbornica do dolnjeavstrijskega namestništva v tej zadevi.

Odsek naznanja na podlagi lastnih opazovanj, da se take neprilichnosti vršijo tudi v našem zborničnem okraji, in ker treba v interesu prebivalstva delati na to, da se odpravijo, stavi predlog:

Slavna zbornica naj vlogo čestite posestrime zbornice pri vis. c. kr. trgovinskem ministerstvu podpira ter c. kr. deželno vlado naprosi, naj ona v svojem lastnem področji v tej zadevi ukrene primerne naredbe.

Predlog se sprejme.

VIII. G. zbornični svetnik Ivan Perdan poroča o dopisu Praške trgovinske in obrtne zbornice s prošnjo, naj bi zbornica podpirala njeno vlogo na vis. c. kr. trgovinsko ministerstvo gledé vpeljave trgovine s špiritom po teži. V tej vlogi navaja Praška zbornica vse nedostatke, kteri zdaj vladajo pri trgovini s špiritom ter prosi:

„1. Visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo naj izvoli vkreniti primerne korake, da se sporazumno z Ogersko v vsej Avstriji trgovina s špiritom tako uravná, da se bode v bodoče določala količina špirta po čisti teži, kakovost pa z zdaj uporabljanim obimerom alkohola; pri tem pa naj bi se z ozirom na dobljeno težo po vzgledu Nemčije izdale posebne prevodne tabele, da c. kr. normalna merosodna komisija preračuni svoto literskih odstotkov.

2. Ob enem naj izvoli vis. c. kr. ministerstvo z ozirom na očitne prednosti, ktere bi izvirale za trgovino s špiritom iz vpeljave alkoholnega obimera in določbe alkoholove vsebine po odstotkih kilogramov, da se skliče v ta namen mednarodna konferenca, ktera naj bi se zjedini o jednotnih določilih, ki bi veljala za vse pri mednarodni trgovini s špiritom vdeležene države ter bi kot temeljno jedoto za mednarodno trgovino s špiritom sprejela odstotino kilograma.“

Odsek je pretresaval to prošnjo ter našel, da bi bila izpolnitev prej navedenih teženj tudi našim trgovcem s špiritom koristna, zatoraj predlaga:

Slavna zbornica naj to prošnjo podpira.

Predlog se sprejme.

(Dalje prih.)

## Domače novice.

(Klub narodnih poslancev) imel bode v četrtek 16. decembra ob 5. uri popoldne svojo sejo.

(V odbor), ki se bo posvetoval, kako da bi se najhitreje dala osnovati mestna hranilnica, so izvoljeni gospodje: župan Grasselli, in odborniki: Hribar, Klein, dr. Mošé in podžupan Petričič.

(Hranilnico), ki jo misli ustanoviti Ljubljansko mesto, je presvitli cesar dovolil. Čisti dohodki se bodo obračali na korist mesta Ljubljane in pa za dobrodelne namene. Za deželne namene se dobiček ne sme rabiti. To je jako čuden pogoj, ki bo še marsikaj prahu dvignil, če prav so ga gospodje na rotovži z velikim veseljem pozdravljali. Nam se pri tem prav nič na smeh ne sili! Egoizem ni bil še nikjer obče plodonosen in tudi tukaj ne more biti.

(Mraz), ki nas je že nekaj dni stiskal, umaknil se je danes južnemu vremenu, ktero nam je tudi nekaj kapelj dežja prineslo popoldne.

(Odbor „Čitalnice Postojnske“) vabi p. n. gg. društvenike najvljudneje k nje občnemu zboru 19. t. m. ob 3. uri popoldne v vspešnem: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev dveh pregledovalcev računa. 5. Volitev odbora. 6. Posamezni predlogi in nasveti, med drugim posvetovanje o stanovanju društvenem.

(Za pogorelee v Kuteževem) so darovali: g. M. B. c. kr. zemljiški knjigovodja 2 gld. — Neka služabnica pri „belem volku“ 2 gld. 20 kr. in sveženj razne obleke. — Č. g. J. J. 2 gld. 30 kr. — J. B. 50 kr. Skupaj 7 gld.

(Slovenski klub na Dunaji) ima svoj tretji večer v soboto, 18. decembra t. l., na predvečer Janežičevega rojstnega dne v hôtelu „Royal“, I., Singerstrasse 3, mezzanin na levo. Na dnevnem redu je berilo gosp. J. Navratila: „Prazna vera o kačah“. K udeležbi vabijo se vsi na Dunaji bivajoči Slovenci.

(Restavracije) po postajah južne železnice prevzela bo neka delniška družba, ker južna železnica sama tako želi.

(Popravek.) V včerajšnji številki pod naslovom: „Kralj Ludovik Bavarski o starokatoličanstvu“ vrnila se je neljuba pomota. Bere naj se namesto „Hauerberg“: „Haneberg“.

## Razne reči.

— Še enkrat Ludovik II., kralj Bavarski, in „staro-katoličanstvo“. Včeraj smo omenjali dveh pisem, kteri je pisal kralj Ludovik Döllingerju, iz kterih bi se dalo sklepati, da je bil kralj popolno udan „staro-katoličanstvu“. Povedali smo sicer, da se iz pisem kaže, da ju ni izumil zdrav um in da se toraj iz nju ne more sklepati na kraljevo versko prepričanje. Še lože pa to dokažemo, če omenjenima pismoma nasproti postavimo druge kraljeve izjave v tej zadevi. — Malo dni prej, ko je bil Döllinger izobčen, (kar se je zgodilo 3. aprila 1871), bil je povabljen h kralju na kosilo Monakovski nadškof Scherr, kterega je Ludovik II. med drugim tudi prašal, če bo res dr. Döllingerja izobčil, kar se je splošno govorilo. Nadškof mu odgovori: Dolžnost in vest mi to zapovedujeta. Kralj Ludovik, ne da bi bil temu kaj ugovarjal, jasno odgovori: „Le storite, gospod nadškof, kar je Vaša dolžnost!“ — 22. junija 1871 poslal je kralj nadškofu sledeči telegram: „Sprejmite, ljubi moj nadškof, k Vašemu godu moja najprisrčnejša vošila, in bodite prepričani, da bom vedno zvest sin sv. katoliške cerkve, v kateri hočem živeti in umreti.“ — V praznik sv. Rešnjega Telesa I. 1874, kedar se je kralj zadnjič vdeležil obhoda z Najsvetejšim, povabljen je bil zopet nadškof h kosilu, in kralj ga je sprejel s temi le besedami: „Veselilo me je, da sem mogel biti pri lepi procesiji. Staro-katoličani — ta smešna ločina — pa se bodo gotovo zelo jezili.“ — „Bayerischer Courier“, iz kterega smo to povzeli, pravi, da on spriča, če treba, istinitost teh izjav in dogodkov.

— † Kardinal Franzelin. 11. dec. umrl je v Rimu jeden prvih učenjakov v bogoslovskih vedah, kardinal Franzelin, kteri je samo po svoji učenosti došel do te visoke cerkvene časti. Mi se ga še posebej spominjamo, ker mu je zibelka tekla v mili nam Avstriji, v goratih Tirolih. Rojen je bil namreč Janez Krstnik Franzelin 15. aprila 1816 v Alteinu na Tirolskem, v Tridentinski škofiji. Še mladega dečka nabodel je bil nekoč besen vol, ter ga vrgel visoko v zrak. Padši na zemljo je bil tako poškodovan, da je začel malo po strani rasti. Gimnazijske študije dovršil je v Boianu. Leta 1834 stopi v Gradei v družbo Jezusovo avstrijske provincije. L. 1837 poslali so ga predniki v Galicijo, kjer se je deloma izobraževal v retoriki in modroslovji, deloma pa podučeval kot gimnazijski učitelj. Leta 1846 prišel je v Rim, učiti se bogoslovja, ktero je dovršil v Lovaniji (Löwen) v Belgiji 1849. Nato je postal profesor sv. pisma in hebrejskega jezika v Lyonski provinciji na Francoskem; leta 1851 pa profesor arabščine, sirščine in kaldajščine na Rimskem kolegiji, kjer je postal l. 1855 profesor dogmatike. 3. aprila 1876 imenoval ga je papež Pij IX. kardinalom, v priznanje zaslug v bogoslovskih vedah. Kardinal Franzelin bil je jedna najsvetlejših zvezd v bogoslovji današnjega časa. Vzlasti se je odlikoval v dogmatiki, kjer je razsvitljeval pozitivno vedo iz sv. pisma in ustnega izročila z bistrim svojim umom, izurjenim v skolastičnem modroslovji. Kot sad svojih trudov in študij zapustil nam je veliko dogmatično delo, ktero sicer ni še dokončano; obravnave pa, ktere so zagledale beli dan, bodo pričale o veliki in globoki njegovi dogmatični vednosti, ter mnogo koristile mlajšim, učečim se iz njegovih del. Kot kardinal deloval je v najimenitnejših cerkvenih zadevah, vzlasti veliko pri kongregaciji sv. obredov. R. I. P.

## Telegrami.

**Dunaj, 14. dec.** Bolgarska deputacija odputuje v četrtek v Berolin, kjer se misli tri dni muditi. Iz Berolina gre v Pariz, kjer ostane dva dni.

**Petrograd, 14. dec.** Ruski poslanec na Dunaji, Lobanov, je bolgarski deputaciji sporočil odlok cara, da jih v Petrogradu ne bodo sprejeli.

**Petrograd, 15. dec.** Vladni časnik „Communique“ obžaluje, da je v poslednjem času toliko člankov po raznih listih izišlo, ki so pisali, da je Nemčija Rusom sovražna, ter priporoča časnikarjem več previdnosti, zmernosti in takta pri razpravah političnih razmer.

**Pariz, 14. dec.** Kamora je glasovala skoraj soglasno za budget.

**Milan, 14. dec.** Tukajšnjemu afrikanskemu društvu došlo je iz Cancibara sporočilo, da je Ugandski kralj Muango s svojimi četami napadel Unioronskega kralja Kabrega, ter ga je z 10.000 pristaši vred pobil.

## Umrli so:

13. dec. Marija Šega, delavka, 43 let, av. Petra cesta št. 45, jetika. — Jožefa Laznik, delavčeva hči, 2 leti, sv. Petra cesta št. 53, davica.

V bolnišnici:

12. dec. Jakob Pengov, delavčev sin, 16 mes., spridenje krvi. 13. dec. Jernej Alič, delavec, 31 let, jetika. — Marija Prepeluh, mestna uboga, 79 let, Marasmus senilis. 14. dec. Franca Beree, delavka, 26 let, Tuberkulosis pulm.

Pri **Matihu**: C. Krečman, trgovec, z Dunaja. — Jožef Halleker, trgovec, iz Šumberga. — Anton Koželj, trgovec, iz Novimarkofa. — Smola, posestnik, iz Novega mesta. — Janez Hofbauer, usnjar, s soprogo, iz Sevnice. — Frane Murnig, c. k. umirovljeni stotnik, iz Bleda.

Pri **Stonu**: Oskar Treumann, trgovec, iz Bamberg. — Vikt. pl. Ivanchich, med. zdravnik, z Dunaja. — Prossinagg in Löwy, trgovec, z Dunaja. — Ferd. Lustig, potovalec, iz Žaleca. — Adolf Feigel, potovalec, iz Linca. — Dr. Samec, dež. poslanec, iz Kamnika. — Janez Mrak, trg. pomočnik, iz Žužemberka. — M. Kramer, trgovec, iz Trsta.

Pri **Tavčarji**: E. Tuskan, zasebnik, s soprogo, iz Ljubljane.

Pri **Južnem kolodvoru**: Mih. Fiseher, zasebnik, iz Bavarskega. — Janez Hafner, posestnik, iz Škofje loke. — J. Just, posestnik, iz Borovlj.

Pri **Avstrijskem caru**: Rudolf Schutz, dijak, iz Zagorja.

## Vremensko sporočilo.

| dan            | Čas             | Stanje                | Veter    | Vreme      | Mokrine na 24 ur v mm |
|----------------|-----------------|-----------------------|----------|------------|-----------------------|
| opazovanja     | zrakomerna v mm | toplomerna po Celziju |          |            |                       |
| 7. u. jut.     | 734-68          | - 2.4                 | brezv.   | megla      |                       |
| 14. 2. u. pop. | 734-27          | + 3.0                 | sl. vzh. | d. oblačno | 0-00                  |
| 9. u. zveč.    | 736-55          | + 6.2                 | sl. zap. | oblačno    |                       |

Zjutraj megla, čez dan nekoliko jasno, solnce. Srednja temperatura 2-3° C., za 3-3° nad normalom.

## Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

15. decembra

|                                           |               |
|-------------------------------------------|---------------|
| Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka) | 83 gl. — kr.  |
| Sreberna " 5% " 100 " (s 16% davka)       | 83 " 50 "     |
| 4% avstr. zlata renta, davka prosta       | 113 " 15 "    |
| Papirna renta, davka prosta               | 100 " 70 "    |
| Akcije avstr.-ogerske banke               | 382 " — "     |
| Kreditne akcije                           | 295 " 80 "    |
| London                                    | 125 " 70 "    |
| Srebro                                    | — " — "       |
| Francoski napoleond.                      | 9 " 93 "      |
| Ces. cekini                               | 5 " 94 "      |
| Nemške marke                              | 61 " 67 1/2 " |

## Tržne cene

dné 24. novembra t. l.

|                | gl. kr. |                    | gl. kr. |
|----------------|---------|--------------------|---------|
| Pšenica, hktl. | 6 82    | Špeh povojen, kgr. | — 68    |
| Rež, "         | 4 71    | Surovo maslo, "    | — 90    |
| Ječmen, "      | 4 06    | Jajce, jedno, "    | — 3     |
| Oves, "        | 2 76    | Mleko, liter, "    | — 9     |
| Ajda, "        | 3 90    | Goveje meso, kgr.  | — 64    |
| Proso, "       | 4 71    | Telečje, "         | — 56    |
| Koruza, "      | 5 04    | Svinjsko, "        | — 56    |
| Krompir, "     | 2 68    | Koštrunovo, "      | — 30    |
| Leča, "        | 10 —    | Pišaneč, "         | — 35    |
| Grah, "        | 9 —     | Golob, "           | — 17    |
| Fizol, "       | 10 —    | Seno, 100 kgr.     | 3 12    |
| Maslo, kgr.    | 1 —     | Slama, "           | 2 68    |
| Mast, "        | — 68    | Drva trda, 4 mtr.  | 6 40    |
| Špeh svež, "   | — 58    | " mehka, "         | 4 10    |

## Vabilo na naročbo

na

## „Theologisch-praktische Quartalschrift“ za leto 1887.

Na leto izidejo štirje obširni zvezki in sicer v začetku januarja, aprila, julija in oktobra, ter velja za celo leto s poštno vred le 3 gl. 50 kr. kateri znesek naj se podpisanej bukvarni pošlje. Mnenje drugih bogoslovnih listov in priporočilo cerkvenih oblastnj se v vsih enako glasi, da nobeden drugi strokovnjaški list za praktično uporabo duhovnemu pastirju ne prinaša toliko porabljive vsebine kakor ravno „Theologisch-praktische Quartalschrift“.

„Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani.

## Nova izdaja.

V podpisani bukvarni izšla je ravno kar nova izdaja

## „Molitve“

katere naj se kleče opravljajo, po ukazu papeža Leona XIII., v vseh cerkvah sveta po vsaki tihi sv. maši.

Obsega tudi najnovejšo invokacijo k sv. nadangelju Mihaelu. — Tiskane so molitve na pravilne podobice in velja 100 komadov 2 gl.

## Katoliška bukvarna

(16) v Ljubljani, stolni trg šte. 6.

## Vsakemu važno!

## „Conkling Manufacturing Company“

delniška družba

## v Birminghamu na Angležkem,

razpošilja vsled zdatno zmanjšanih tarifov za poštno pakete v inostranstvo celo posamične komade slavnostnih svojih remontvar-žepnih ur kamor-koli v Evropo vožnine in carine prosto ter brez vsakojakih sitnosti za prejemnika k njemu na dom po sledečih tovarniških cenah. Pri nas izdelujejo se samo remontvarke (ki se brez ključa navijajo), ker so take ure današnjemu času najbolj prikladne. Namesto da bi človek še le ključ iskal, treba mu je le kozice nekoliko okoli zavrteti in ura je navita. Pri vsem tem pa ni treba pokrova odpirati, kar varuje prahu v uro in pa olje ne more izhlapeti, pero ne more počiti in sploh ura niti deseti del toliko popravil ne potrebuje kakor sicer.

**Najboljše srebro** — s sekundnim kazalom močnim in lepo rezljanim pokrovom ter kristalnim steklom . . . . . 9. —  
z dvojnatin pokrovom . . . . . 12. —  
**18 kar. zlato** — z nizkim kristalnim steklom, gladkim pokrovom z monogramom ali grbom ali pa z elegantno rezljano okraško . . . . . 20. —  
— mala ura za dame . . . . . 30. —  
— velika za gospode . . . . . 30. —  
z močnim dvojnatin pokrovom, 13 rubinov, izvrstna in solidna ura . . . . . 30. —  
— mala oblika za dame . . . . . 35. —  
— velika oblika za gospode . . . . . 35. —

**Royal Chronograph** s 1/4 sekundnim kazalom posebno močnim pokrovom, ki je krasno rezljan in je delo posebno izborna. (Ta ura prodaja se v trgovini po 120 gl.) . . . . . 50. —  
ravno tista z dvojnatin zlatim pokrovom (mesto odprtega kazališča) . . . . . 72. —  
**Imperial Calendar Chronometer**, ki kaže mesec, dan in datum s 1/4 sekundnim kazalom na sredi, ima 3 posebno močne zlate pokrove in je najelegantnejša ura, kar se jih dandanes sploh izdeluje in ktere v trgovini ni nikjer pod 250 gl. dobiti . . . . . 90. —

Ure se razpošiljajo na vse strani poštnine in carine prosto!

Za monograme, grbe itd., ki se vrezujejo jako okusno, 1 goldinar posebej.

Angleške ure so priznane najboljše ure na svetu in gledé preciznosti, solidnega dela in trpežnosti zdatno boljše memo švicarskih. Kdor jo naravnost naroči, prihrani si 50%, kajti trgovci z urami ne izdelujejo sami ur, temveč jih tudi tukaj naročajo in iščejo neprimerno velikega dobička. Naš namen ni kričati: „pol zastoj ali še celo pod tovarniško ceno“, ker tega nihče ne more! Pač pa se zanašamo na razum p. n. občinstva in pa na dobro ime naše tovarne, ki si ga je v teku 32. let po svoji poštenosti, vestnosti in točnosti pridobila. Mi izdelujemo ure le iz najboljšega srebra in 18 karatnega zlata. Vse naše ure so strogo uravnane in se razpošiljajo v elegantnem Marocco-etui, ter so takoj za rabo. Vsakej uri priložen je poročevalni list za 3 leta. Kdor nam uro franko pošlje v popravilo, izvršimo mu popravilo brezplačno. Da se vsak lahko prepriča o točnosti naših izdelkov, dajemo jih na 3mesečno poskušnjo, t. j. kdor uro kupi, ima pravico v teku treh mesecev vrniti nam jo, če bi mu ne ugajala popolnoma in mi mu vrnemo denar, ne da bi mu kaj odtegnili. Denar se nam lahko pošilja v bankovih ali pa v poštinih markah vseh dežel, kakor tudi po poštinih nakaznicah. Vsako naročilo, in naj bo še tako majhno, izvrši se še tisti dan in ima naročnik že čez 4 dni naročeno blago. Naslov je:

## „Conkling Manufaktur Company“

55, Alma Str. Birmingham (Anglija).

Agentje in komisijska založišča se sprejemajo pod jako ugodnimi pogoji. (2)

Naprodaj je precej velik

## lestenec (Kronluster)

in 8 svetilnic,

za razpostaviti po cerkvi, vse po nizki ceni.

Več se izve pri predstojništvu cerkve sv. Jakopa v Ljubljani. (2)

## Žrebanje že o božiču!

**KINCSEM SREČKE** à 1 gl. **11 srečk 10 gl. samo**

Glavni dobitki v gotovini

**gld. 50.000 gld.**

10.000 gld., 5000 gld. z odtegljajem 20% — 4788 denarnih dobitkov.

(41)

Kincsem-srečke dobivajo se v loterijskem bureau ogerskega Jockey-kluba: Budapešta, Waitznergasse 6.

Že mnogo let sem oproščajo se blagovoritelj čestitanja ob novem letu in ob godovih s tem, da si jemljó oprostne listke na korist mestne ubožne zaklade.

Na to hvalevredno navado usoja si mestni magistrat tudi letos slavno občinstvo opozarjati z dostavkom, da sta razpečevanje oprostnih listkov tudi letos drage volje prevzela gospoda trgovec **Karl Karlinger** na Mestnem trgu šte. 8 in **Albert Schilfer** na Kongresnem trgu šte. 7.

Vrhu tega pa bo mestni magistrat vsled naročila slavnega mestnega odbora vprostne listke zaradi lagodnosti p. n. občinstva kakor vlni tudi po hišah razpošiljal z uradnimi organi. Za vsak oprostni listek bodi si za Novo leto bodi si za god, je kakor dosedaj položiti petdeset krajevarjev in na vpisni polj poleg imena pristaviti število vzetih listkov. Velikodušnosti torej niso stavljene meje.

Pisnim pošiljkatvam bodi pridejana razložna adresa. Imena blagovoritelj se bodo sproti razglašala po novinah.

Mestni magistrat Ljubljanski

dné 10. decembra 1886.

Župan: Grasselli.

## Poslano.

## Gospodu pl. Trnkóczyju!

Lekarju zraven rotovža v Ljubljani.

Naznanjam Vam sprejem 5 steklenic cveta za konje ali konjskega fluida. \*) Ker se je ta od Vas narejen cvet za konje pri zunanjih boleznih pri mojih konjih tako izvrstno obnesel, zasluži da se po časopisih javno razglasi.

Srčen pozdrav!

(15)

**Anton Krašovic,**  
posestnik.

Vrhnika pri Starem trgu poleg Bakeka, 3. jan. 1886.

Za notranje bolezni pri konjih, goveji živini, prašičih in ovcah, priporoča se pa izkušeni živinški prah (1 zavoj 50 kr., 5 zavojev 2 gl.) Mnogotere ozdravila pri rabi tega živinskega prahu, kakor njegove dobrodelne lastnosti pri različnih boleznih, pripravile so živinske zdravnike in živinorejce do tega, da ta prah za prvo in najvažnejšo zdravilo rabijo ter se priporoča, da ga vsak gospodar pri notranjih živinskih boleznih takoj rabi, sploh da se ta prah zmeraj pri hiši nahaja. Izvrstno se rabi ta živinoredilni prah, ako živina neče jesti, pri krvni molži, kakor tudi za izboljšanje mleka.

Prodaja in razpošilja ga z vsakdanjo pošto lekarna Trnkóczy, zraven rotovža v Ljubljani.

\*) Konjski fluid 1 steklenica 1 gl. — 5 steklenic samo 4 gl.

## Važno za slovensko učiteljstvo!

## „Popotnikov

## Koledar za slovenske učitelje

1887“.

ktrega izdá „Popotnikovo“ uredništvo v Mariboru, je ravno kar dotiskan in se prične razpošiljati, kakor hitro pride iz knjigovoznice.

Obseg mu je: 1. Koledarj za 1887. l. 2. Šolske tiskovine: a) V sporedi učnih ur. b) Imenik. 3. Plače ljudskega učiteljstva po vsem Avstrijskem. 4. Šematizem ljudskih šol in učiteljev, učiteljiš itd. po vsem Slovenskem. 5. Prazen papir za bilješke. 6. Inserati.

Elegantno v platno vezan komad stane 1 gl. 20 kr., po pošti 5 kr. več.

Naroča se na „Popotnikov koledar“ — najbolje po poštinih nakaznicah pri

Upravištvu „Popotnika“,

(3)

Maribor, Reiserstrasse št. 8.